

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 9 april kl. 4 e m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande N:o 5 rörande herr O. A. Ericssons i Ofvanmyra motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser i fråga om öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven.

Utskottet har fått emottaga en af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra väckt motion, n:o 61, hvori sex Andra Kammarens ledamöter från Dalarne instämt, rörande skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser i fråga om öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven.

Motionen är af följande lydelse:

»Vid 1897 års riksdag framlade Kungl. Maj:t under åttonde hufvudtiteln, punkt 91, förslag om inrättande af landsarkiv inom riket. Hufvudsakligaste syftemålet därmed sades vara att bereda våra offentliga arkiv bättre förvaringsrum, vård och tillgänglighet för forskning. Den klass af arkiv, hvilken härmed i första rummet afsåges, voro de i landsorten befintliga, rent lokala arkiven, tillhörande häradsrätter och rådstufvurätter, kyrkor och menigheter, kronofogde- och häradsskrifvarekontor med flera, äfvensom numer upphäfdade menigheters, såsom lagmansrätter och bergsdomstolar.

Beträffande vården af kyrkoarkiven erkändes dock, att densamma hade utan tvifvel i allmänhet främjats genom Kungl. Maj:ts nådiga cirkulär till domkapitlen den 26 oktober 1883, men att ännu åtskilligt torde återstå, innan allt kunde anses vara väl beställt med dessa arkiv. Så hade an-

märkts, att förteckningarna öfver kyrkoarkiven i flera fall befunnits ofullständiga; de behöfde kontrolleras och kompletteras. Därjämte kvarstode föga förändrade de olägenheter, som vållades genom olämpliga, fuktiga lokaler, där de äldre handlingarna skadades och förfores eller genom eldfara å sådana orter, där kyrkohandlingarna plögade delvis förvaras i prästgårdarna, utsattes för alltför stor risk. Och slutligen, där handlingarna vore väl förvarade och vårdade, blefve de ofta endast med svårighet tillgängliga för forskning.

Berörda handlingar uppdelades i tvenne grupper eller afdelningar; ena afdelningen utgjordes af sådana handlingar, som berörde församlingarna enbart och skulle af dem fortfarande vårdas och behållas, därest församlingarna icke särskildt önskade få äfven dessa handlingar förvarade i landsarkiven; den andra afdelningen, bestående hufvudsakligast af de så kallade kyrkoböckerna, ansåges vara af mera allmänt intresse, och borde de, som vore äldre än 1801, nu insändas till landsarkiven, och sedermera skulle de yngre insändas efter hvarje tilländagången tio-års period.

Hörda öfver berörda framställning afstyrkte de flesta af domkapitlen mer eller mindre bestämdt den ifrågasatta centraliseringen af dessa handlingar; endast fyra af rikets samtliga domkapitel tillstyrkte de äldre kyrkohandlingarnas sammanförande i landsarkiv.

De af domkapitlen, som afstyrkte centraliseringen, framhöllo hufvudsakligast:

- 1:o) att handlingarna voro väl förvarade, där de nu befunno sig;
- 2:o) att handlingarna behöfdes stundom på platsen för att rådfrågas i allehanda angelägenheter;
- 3:o) att faran för handlingarnas förstörande genom våldeld skulle ej blifva mindre utan större genom deras sammanförande till centrala arkiv, och
- 4:o) att handlingarna vore kommunernas egendom och kunde ej utan deras medgifvande från dem skiljas.

Häremot gjordes visserligen såväl af riksarkivariern som af departementschefen en del invändningar; dock beträffande punkt 4 häröfvan yttrade den förre bland annat följande: »För den händelse att Eders Kungl. Maj:t skulle hysa betänkligheter att ålägga städer och församlingar en dylik skyldighet och landsarkiven sålunda endast skulle emottaga länsarkivens, lagmans- och häradsrätternas samt kronofogde- och häradsskrifvarekontorens äldre handlingar, borde i hvarje fall tillfälle lämnas de städer och församlingar, som sådant önskade, att dit aflämnas sina äldre handlingar, och man finge då hoppas, att exemplets makt och den småningom vunna erfarenheten af centralisationens fördelar skulle med tiden

förmå öfriga städer och församlingar att öfverlämna sina äldre handlingar». Hvarjämte departementschefen för egen del uttalade som önskvärdt, »att det bildades centrala arkivdepoter, där de äldre handlingarna, som ej vidare, annat än undantagsvis, behöfde rådfrågas för de löpande ärendenas handläggning, kunde samlas».

Utan att med ett ord beröra frågan om skyldigheten för vare sig den ene eller andre att aflämna sina handlingar till landsarkiven, anvisade Riksdagen ett belopp af 38,800 kronor för anordnande till landsarkiv af lokaler i Vadstena slott. Året därpå eller 1898 beviljade Riksdagen 164,563 kronor för uppförande af byggnader m. m. för ett landsarkiv i Lund, och likaledes 106,000 kronor för ett dylikt i Uppsala.

I Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven i Uppsala m. fl., gifven Stockholms slott den 14 november 1902, förordnas emellertid bland annat följande:

»§ 2.

Från stads- och kyrkoarkiven skola, där ej Kungl. Maj:t för särskilda fall annorlunda förordnar, genom vederbörande magistraters och arkivföreståndares försorg öfverlämnas stadsdomstolarnes äldre protokoll och handlingar samt äldre kyrkoböcker och andra sådana handlingar, som icke äro af uteslutande eller öfvervägande kommunal natur, utan hufvudsakligen angå kommunernas förhållande till staten eller afse tjänstförrättningar för staten eller kyrkan; dock må äfven handlingar, som äro af uteslutande eller öfvervägande kommunal natur, i landsarkiv mottagas, om och i den mån utrymmet medgifver.

§ 3.

Af de arkivalier, som enligt föregående paragrafer böra till landsarkiv öfverlämnas, skola de, som äro äldre än 1801, levereras så snart ske kan, på sätt här nedan stadgas. Därefter levereras arkivalier, som äro äldre än etthundra år, så att en leverans omfattar tiden till och med 1810 och sedermera en hvar följande tiotal år» etc.

Häraf framgår således, att en viss del af de handlingar, som äro hundraåriga, skall insändas till landsarkiven, därest ej Kungl. Maj:t för särskilda fall annorlunda förordnar.

Oafsedt spörsmålet: 'Huruvida berörda förordning tillkommit i öfverensstämmelse med vår författning', hvilket spörsmål med styrka framhålles på en del håll af såväl kyrkoarkivföreståndare som församlingsmedlemmar, och hvarvid man får höra uttalas starka tvifvel därom, torde

dock alla kunna vara fullt ense om att för församlingar, som under århundraden åtagit sig kostnader för bestridande af berörda handlingars upprättande, förvaring och vård m. m. och ansett dem såsom församlingarnas enskilda egendom och däröfver beslutat på sätt lag stadgat och stadgar å såväl socken- som kyrkostämmor, men nu med ens genom berörda förordning beröfvas dessa handlingar, detta förfaringssätt skall kännas hårdt, synnerligast om man därtill, såsom förhållandet är i de stora och gamla Dalaförsamlingarna omkring Siljan, till följd af många egenartade förhållanden oftast behöfver dessa handlingar för utredningar och rådfrågning i allehanda angelägenheter och Kungl. Maj:t vägrar medgifva det undantag, hvarom stadgas i ofvan relaterade förordning, och detta oaktadt man är villig underkasta sig än vidare utgifter, som kunna anses erforderliga för handlingarnas tidsenliga bevarande och vård. Man behöfver ju i alla fall lämpliga anordningar för församlingsarkiven dels för de äldre handlingar, som få stanna kvar, och dels för alla dem, som icke äro hundra år gamla.

Mot den erinran, att dessa handlingar fortfarande komma att anlitas för forskning mera af församlingsborna själfva än af särskilda forskare för det allmänna, och att således af den anledning handlingarna böra stanna i församlingsarkiven, göres visserligen den invändningen, att anordningarna i landsarkiven skola blifva så praktiska, att man endast behöfver genom bref till arkivföreståndaren begära de upplysningar man önskar, och svar därå skall lämnas för en ringa kostnad. Men detta torde dock vara lättare sagdt än gjordt, ty hur skicklig och tränad arkivföreståndare man än får, kan man ej begära, än mindre är det troligt, att han skall kunna sätta sig in i de många och olikartade förhållanden för de olika församlingarna, som absolut äro nödvändiga att känna, för att utredningarna skola blifva tillfredsställande och svaren riktiga och tillförlitliga.

Det förefaller således som naturligt, att de församlingar, som behöfva dessa handlingar kvar, icke borde förvägras detta. Handlingarna behöfva dessa anlita säkerligen mera än andra forskare, och om dessa senare vilja anlita dem, stå desamma säkerligen tillgängliga. Handlingarna äro också troligen i lika säkert förvar i församlingsarkiven som i landsarkiven, hvilket bevisas däraf, att de månghundraåriga äro nu väl i behåll. Och på de ställen, hvarest anmärkingar härutinnan med fog kunna framställas, kunde man med bättre rätt göra föreläggande om bättring, vid påföljd att de eljest vore skyldiga öfverlämna handlingarna till landsarkiven. Förfore man på det sättet, borttoges udden för det nu rådande starka klandret, och man handlade då mera i öfverensstämmelse med hvad man sades åsyfta och ställde i utsikt vid förslagets framläggande för Riksdagen.

Om några församlingar, hvilka behöfva sina handlingar kvar, bestå dessa med goda och tidsenliga förvaringsrum och för öfrigt lämna dem den vård, vederbörande kunna påfordra, jämte skyldighet att hålla dem tillgängliga för forskning, har ju syftet med inrättandet af landsarkiven i hufvudsak uppnåtts, äfven om dessa få behålla dem.

Att de gamla handlingarna förvaras på större eller mindre antal olika orter betyder föga; hufvudsaken är, att de förvaras väl och att man vet hvar de finnas. Dessutom är det en icke ringa fördel för staten att slippa bygga och underhålla arkiv samt aflöna tjänstemän för omnämnda handlingar, då andra bestrida dessa omkostnader. Ty man kan vara förvissad om att det icke skall dröja många år, förr än de befintliga landsarkiven är fullsatta med handlingar, äfven om några församlingar befrias ifrån att dit insända sina.

Jag anhåller således vördsamt,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga den ändring i eller göra det tillägg till hvad som förordnas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven den 14 november 1902, att församlingar, som själfva bekosta goda förvaringsrum åt sina handlingar och i öfrigt lämna desamma tidsenlig vård samt hålla dem för allmänheten tillgängliga för forskning, må äga rätt att fortfarande berörda handlingar behålla.»

Motionären har själf erinrat om tillkomsten af landsarkiven, hvilkas inrättande grundat sig på Riksdagens beslut af 1897 och 1898 samt den kungliga förordningen af 14 november 1902.

Då emellertid motionären i samband härmed, om än med lätt hand, berört den ömtåliga fråga, som — enligt hvad han själf uttalat — »med styrka framhållits på vissa håll», nämligen huruvida nämnda kungliga förordning tillkommit i öfverensstämmelse med vår författning, anser sig utskottet till en början böra, med anslutning till en af nuvarande riksarkivarien till Kungl. Maj:t inlämnad skrifvelse, anmärka följande:

Då den blifvande landsarkivorganisationen bragtes under Riksdagens pröfning i och med statsverkspropositionen 1897, uttalades icke direkt, hvilka arkiv, som skulle till landsarkiven öfverlämnas. I den dåvarande riksarkivariens utlåtande den 29 oktober 1895, som i nämnda proposition refereras, framställdes beträffande de lokala arkiven såsom den lyckligaste utvägen, att de arkivalier, som vore äldre än 1801, aflämnades till landsarkiven, men förutsattes som en möjlighet, att Kungl. Maj:t kunde hysa betänkligheter att ålägga städer och församlingar en sådan skyldighet.

Den föredragande departementschefen uttalade som sin åsikt, att ett ändamålsenligt handhafvande af de lokala arkiven endast kunde vinnas genom bildande af centrala arkivdepoter, där de äldre handlingarna, som ej vidare annat än undantagsvis behöfdes för löpande ärendens handläggning kunde sammanföras, utan att närmare angifva, hvilka lokala arkiv det gällde. Att man emellertid närmast tänkte på kommunernas arkiv, framgår af det enda yttrande, som i kamrarna fälldes om saken. En medlem af Andra Kammaren, herr Redelius, yttrade nämligen till protokollet den meningen, att de särskilda kommunerna, närmast på landsbygden, borde tillstädjas rätt att i de lokala arkiven få behålla sådana handlingar, »som bevisa eller åtminstone visa åtkomsten till sådana fastigheter, som i forna tider förvärfvats för deras gemensamma ändamål».

Vid 1898 års riksdag, då fråga var om landsarkivorganisationens fortsatta genomförande, förekom en kort diskussion i Första Kammaren, då en medlem, herr Ljungberg, bland annat anförde det egendomliga i att hvarken i Kungl. Maj:ts proposition eller statsutskottets förslag det funnes angifvet, hvad det var för dyrbara handlingar man i dessa landsarkiv skulle förvara. Häremot anförde en statsutskottsledamot, biskop Billing, att en fullständig utredning i ämnet förelegat vid föregående riksdag, »så pass fullständig som då kunde göras», att alla slags myndigheter — både civila och ecklesiastika — blifvit hörda och att man sökt komma till ett resultat, såvidt sådant låte sig göra, innan man fått någon större erfarenhet.

Den 29 december 1898 afgaf dåvarande riksarkivarien Odhner underdånigt förslag till bestämmelser angående öfverlämnande af handlingar till landsarkiven i allmänhet. Han åberopade därvid bland annat hvad han den 29 oktober 1895 anförde beträffande kyrkoarkiven och vissa konsistoriers mening, att dessa vore församlingarnas egendom och ej kunde utan deras samtycke från dem skiljas, nämligen att kommunerna icke kunde anses hafva äganderätt till andra i deras arkiv förvarade handlingar än sådana, som vore af uteslutande eller öfvervägande kommunal art, t. ex. handlingar rörande jord och annan egendom, kommunal- och församlingsrepresentationer och deras nämnders protokoll m. m., men att staten måste anses äga full bestämmelserätt öfver sådana handlingar, som hufvudsakligen anginge kommunens förhållande till staten och de å statens vägnar utförda ämbetsförrättningar, för kyrkor och församlingar i första rummet de s. k. ministerialböckerna eller de böcker, i hvilka prästerna införde de af dem såsom ämbetsmän utförda förrättningar. Riksarkivarien ansåg sig böra tillstyrka, att i enlighet med anförda uppfattning rådhus- och kyrkoarkiven måtte anses skyldiga att till landsarkiv öfverlämna alla sådana arkivalier, äldre än hundra år, som ej vore af rent eller öfvervägande

kommunal art, men ansåg sig afven nu böra räkna med möjligheten, att Kungl. Maj:t kunde finna betänkligt att lämna en dylik föreskrift, i hvilket fall ifrågavarande myndigheter skulle hafva rätt men icke skyldighet att lämna sina äldre arkivalier till landsarkiv, därest icke dåliga arkivlokaler gjorde en dylik förflyttning nödvändig. I det förslag till kungörelse om öfverlämnande af arkivalier till landsarkiven, som åtföljde nämnda underdåniga skrifvelse, lydde § 2:

»Rådhusarkiven och kyrkoarkiven, hvilka äro delvis ämbetsarkiv, delvis kommunalarkiv, skola till landsarkiv öfverlämna sådana äldre handlingar, som höra till den förra kategorien, såvida ej Kungl. Maj:t för särskilda arkiv annorlunda förordnar. Det tillkommer föreståndaren för rådhus- och kyrkoarkiv att afskilja de äldre arkivalier, hvilka äro att anse såsom ämbetshandlingar, och att underställa den gjorda fördelningen vederbörande kommunalmyndighets pröfning och stadfästelse.»

Därjämte lämnades föreskrifter för tillvägagående, om olika åsikter gjorde sig gällande hos kommunalmyndigheten och arkivarien.

I kungörelsen om öfverlämnande af arkivalier till Vadstena landsarkiv den 22 september 1899 fick emellertid § 2 med uteslutande af den föreslagna formen för de kommunala myndigheternas pröfning en annan lydelse, den, som återkommer i motsvarande kungörelse den 14 november 1902 om öfverlämnande af arkivalier till de tre landsarkiven.

Dessförinnan hade emellertid Riksdagen år 1899 gjort ett uttalande i frågan. Med anledning af en i Andra Kammaren väckt motion af prosten Grundell, åsyftande åtgärder för att bereda säkrare förvaring af de under pastors uppsikt och vård stående arkivalier, aflät Riksdagen nämligen till Konungen en skrifvelse, hvori det bland annat heter:

»För en tryggare förvaring åter af äldre kyrkoarkivalier har utsikt öppnats genom upprättadt förslag till bestämmelser angående öfverlämnande af arkivhandlingar till de tre landsarkiv, som på grund af Riksdagens beslut 1897 och 1898 skola anordnas. Enligt detta förslag skulle nämligen till omförmälda institutioner öfverlåtas bland annat kyrkoarkivens ämbetshandlingar — ministerialböcker m. m. — från äldre tid än 1801. *Blifver en föreskrift härom i vederbörlig ordning utfärdad, måste det naturligtvis, sedan landsarkiven hunnit träda i verksamhet, anses vara väl sörjdt för ifrågavarande handlingars säkerhet.*»

Kungl. förordningen af 14 november 1902 får sålunda anses vara tillkommen i öfverensstämmelse med Riksdagens egen önskan, i det Riksdagen synes hafva öfverlämnat åt Kungl. Maj:t att på administrativ väg utfärda de närmare bestämmelserna. Vid genomförande af den i nämnda kungliga förordning bestämda organisationen har det emellertid visat sig, att vissa svårigheter uppstått särskildt genom en lättförklarlig önskan hos

en eller annan kommun att i eget förvar få behålla *hela* sitt arkiv, alltså icke blott den del däraf, som omfattar handlingar af rent kommunal natur; äfvensom ministerialböcker och andra ämbetshandlingar *yngre* än 1800. Sedan förordningen utfärdades, hafva ock från åtskilliga orter ansökningar om undantag inkommit, i anslutning till den i § 2 af förordningen medgifna förutsättningen, att Kungl. Maj:t för särskilda fall kunde annorlunda förordna. Kungl. Maj:t har ock, på riksarkivariens tillstyrkan, i flere fall medgifvit dylika undantag.

Detta har särskildt varit förhållandet med vissa *städers* arkiv, då fullt betryggande arkivrum inrättats, plats beredts för forskare att arbeta samt trygghet lämnats för arkivets vård genom någon tjänsteman. Sådant medgifvande lämnades redan den 12 december 1902 tillsvidare åt *Malmö* stad, hvarjämte Kungl. Maj:t medgaf *Malmö* kyrkoförsamlingar att deponera sina äldre arkivalier i stadsarkivet; vidare den 10 juni 1904 åt *Arboga* stad; den 15 september 1905 åt *Strängnäs* stads- och landsförsamlingar; den 29 september 1905 åt *Söderköpings* stad; den 15 december 1905 åt *Norrköpings* stad; hvarjämte det lämnats *Göteborgs* stad uppskof tills vidare till detta års utgång, tills pågående utredning angående anskaffande af arkivlokal hunnit afslutas.

I dessa fall har det gällt städer med bekväma kommunikationer och där åtgärder vidtagits för att underlätta eventuella forskningar, hvarjämte bestämmelser utfärdats för arkivens vård.

Hvad landsförsamlingarna angår, finner man, att K. Maj:t i följande fall beviljat anstånd med de äldre kyrkoböckernas insändande tills vidare intill utgången af år 1921: för *Sollerö* församling (21 december 1906), som anført att arkivhandlingarna voro behöfliga för utredande af släktförhållanden i fråga om arf och äganderätt, och att de ofta måste anlitas för vinnande af upplysningar angående släktförhållanden vid inom församlingen i jämförelsevis stor utsträckning pågående hemmansklyfning; för *Järna* församling (31 december 1906), som framhållit, att arkivalierna behöfdes för ofta förekommande jordafsöndringar och arfsfrågor och att särskildt för närvarande påginge ett letande efter skogsskiften eller s. k. myrskogar på andra ägares skiften, hvadan behof förefunnes att hafva släktförhållandena klara och böckerna lätt tillgängliga; samt för *Floda* församling i Dalarne (22 februari 1907), hvilken anført »de säregna jordbruksförhållandena med hemmansklyfningar och sämjodelningar, som ofta göra det nödvändigt att för utrönande af äganderätten och erhållande af lagfart å jordegendom, uppsöka släktledning, som ginge tillbaka långt in på 1700-talet.»

Därjämte har *Ålfdalens* socken (21 december 1906) erhållit anstånd med handlingarnas aflämnande, intill dess nu pågående afskrifning af en del viktigare handlingar hunnit fullbordas.

Däremot har Kungl. Maj:t efter riksarkivariens hörande *afslagit* ansökningar från Danderyds kommun (6 oktober 1905), Leksand och Djura (31 Augusti 1906), Avesta (21 december 1906), Lima (21 december 1906), Gagnef och Särna (7 januari 1907). Likaså hafva Halmstads stadsförsamling (31 augusti 1906) och Sätters stads- och landsförsamlingar (7 januari 1907) fått sina ansökningar afslagna, då Kungl. Maj:t icke funnit några särskilda skäl anförda för undantagens beviljande.

Det torde af det anförda framgå, att Kungl. Maj:t tillmötesgått vederbörande kommuners ansökan att få behålla sina handlingar i de fall, där Kungl. Maj:t funnit starka skäl hafva anförts för dylika undantag. Huruvida möjligen sådana bort beviljas i ännu större utsträckning, tilltror sig icke utskottet att bedöma. Det ligger visserligen i sakens natur — såsom bl. a. landsarkivarien i Uppsala i ett ämbetsutlåtande uttalat — att det *från arkivsynpunkt* måste beklagas, om allt för många undantag komme att göras från regeln om äldre arkivs öfverlämnande åt vederbörande landsarkiv, därför att planen därigenom rubbades, att såvidt möjligt få något *helt* till stånd, liksom forskningar, som beröra närbelägna socknar, försvåras om arkiven äro spridda. Emellertid måste man ju skänka sin aktning åt den lokalpatriotism, som inom vissa kommuner yppat sig att underkasta sig ganska betydande ekonomiska uppoffringar för att på ett fullt betryggande sätt sörja för arkivaliernas vård och säkerhet mot eldfara, liksom man icke heller kan fränkänna betydelse åt de praktiska hänsyn, som i ett eller annat fall möjligen kunna påkalla kvarhållande tills vidare af arkivalierna i hemorten.

Syftet med inrättandet af landsarkiven var ju dock *dels* och framför allt att vinna största möjliga trygghet mot deras förstörande vare sig genom eld eller vanvård, *dels* att underlätta forskningar, hvilka nog i de flesta fall lättare ske i ett större för ändamålet inrättadt arkiv, där man dessutom äger tillgång till grannsocknarnas arkivalier, än i de spridda orternas församlingsarkiv.

Hvad särskildt den förra synpunkten beträffar, vill det synas, som om motionärens förmodan, att handlingarna »troligen äro i lika säkert förvar i församlingsarkiven», hvilket skulle bevisas af att månghundraåriga handlingar ännu äro i behåll, knappast bestyrkes af erfarenheten, enär ju mångenstädes arkiven förstörts, vare sig genom eldsvådor eller vanvård, och är särskildt ett fall bekant för utskottet, då ett kyrkoarkiv, ur hvilket en viktig arfsfråga vunnit sin lösning, kort därefter brunnit upp.

Därest undantag i vidsträcktare mån beviljades, skulle också tvifvelsutän utan en mycket besvärlig och äfven kostsam inspektion påkallas för att

tillse att verkligen åt de olika arkiven ägnades tidsenlig och sakkunnig vård.

Det vill ock förefalla utskottet, som om åtskilliga olägenheter skulle kunna häfvas, därest man följde exemplet från Älfaldalen att låta taga vidimerade afskrifter af sådana äldre kyrkoböcker, som fortfarande kunde anses äga någon större betydelse för orten.

Då nu dessutom den kungl. förordningens § 2 uttryckligen förutsätter, att Kungl. Maj:t i särskilda fall kan »annorlunda förordna» och sålunda — såsom ock i en del fall skett och säkerligen utan skada bör kunna ske i ännu större utsträckning — meddela undantag från skyldigheten att insända arkivhandlingar, och då ju äfven, därest motionärens förslag vunne bifall, det ytterst måste bero på Kungl. Maj:t att pröfva, huruvida sådana förutsättningar föreläge, att de påkallade undantag ifrån förordningen, anser utskottet sig icke böra tillstyrka Andra Kammaren att bifalla motionen, utan får hemställa,

att herr Ollas A. Ericssons ifrågavarande motion icke må till någon kammarens åtgärd föranleda.

Å utskottets vägnar:

ROB. JOHANSSON.

Reservation:

af herr *Hagström*, som ansett motionen på de af motionären förebragta skäl böra tillstyrkas.